

Important depozit de bronzuri de 3000 de ani vechime descoperit la *Miercurea Nirajului* (jud. Mureș)

de Conf. univ. dr. George V Grigore

Muzeul Județean Mureș anunța în anul 2018 faptul că un detectorist amator a reușit să descopere, în zona orașului Miercurea Nirajului, un depozit de bronzuri cu 18 piese, datând din secolele X-IX î.Hr., între care și un coif în formă de clopot, al treilea de acest gen găsit pe teritoriul României, până în prezent. Expertul în Epoca Bronzului din cadrul *Muzeului Județean Mureș*, Rezi Botond, a spus că depozitul de la Miercurea Nirajului conține două ceaune de bronz, care s-au păstrat din păcate fragmentar, unul s-a păstrat într-o condiție mai bună, însă lipsește fundul piesei, mai multe brățări și toporașe și un coif. *„Sunt ceaune de bronz cu atașe cruciforme și aici avem diferite mărunțișuri tipologice (...) Mai avem 7 topoare sau celturi din bronz, acestea s-au păstrat destul de bine și se văd clar urmele prelucrării și turnării pieselor. Mai avem 8 piese, brățări, care au fost turnate, dar nu au fost prelucrate, erau probabil nepurtate, fiindcă urmele turnării nu erau înlăturate. Piesa de rezistență a depozitului este acest coif de bronz, așa numitul coif în formă de clopot. Coifurile apar în Epoca bronzului târziu, de la 1400-1300 î.Hr.. În Europa avem în jur de 120 de coifuri de bronz, vreo 90 de scuturi din bronz, vreo 60 de apărătoare de picioare și vreo 30 de armuri. Piese care se pot încadra în categoria armelor defensive sunt extrem de rare în Epoca Bronzului. Cel mai probabil foloseau diferite materiale organice care nu s-au păstrat. Coiful în formă de clopot este de asemenea foarte rar, în tot Bazinul Carpatic și în toată Europa s-au*

descoperit 14 astfel de exemplare, în România mai avem două exemplare întregi, un exemplar la Muzeul din Carei, descoperit la Pișcolt, și un alt exemplar descoperit la Șoarș în județul Brașov, care se află la Muzeul Brunkenthal din Sibiu. Muzeul Județean Mureș se aliniază într-o companie selectă”, a arătat expertul Rezi Botond, într-o conferință de presă. Acesta a mai spus că, date fiind descoperirile coifurilor cu predilecție în zona Bazinului Carpatic, se presupune că centrul de producție al acestor coifuri se poate plasa undeva în această zonă. „Au mai fost descoperite coifuri asemănătoare în Danemarca, Germania sau Italia, dar centrul de greutate și centrul de producție se află în Bazinul Carpatic. Coiful de la Miercurea Nirajului a fost confecționat dintr-o singură foaie de bronz, a fost turnată, apoi a fost prelucrată la cald, până când s-a obținut această formă de calotă, această formă de clopot. Caracteristica principală este butonul din partea superioară, care a fost turnat direct pe partea superioară a coifului. În partea inferioară se pot vedea diferite găuri de nit, cu care s-a fixat un înveliș organic, care era fixat în interiorul coifului pentru ca acesta să poată fi purtat”, a subliniat Rezi Botond. Depozitul de bronz de la Miercurea Nirajului a fost descoperit la mijlocul lunii noiembrie 2018 și este considerat o descoperire extrem de importantă. „La prima vedere putem spune că în ceea ce privește Muzeul Județean Mureș este cea mai importantă descoperire de acest fel după depozitul de la Suseni, descoperit la sfârșitul anilor '20. (când a fost descoperită și o piesă unică în lume, respectiv „Fibula de la Suseni” – n.r.). Județul Mureș se mai remarcă printr-o astfel de descoperire, este vorba despre depozitul de la „Bandul de Câmpie”, care în perioada Bronzului Târziu este al doilea cel mai mare tezaur descoperit în Europa, după depozitul de la „Uioara de Sus”, din județul Alba, care are peste 5.000 de piese, depozitul de la Band are undeva între 2.400 și 2.500 de piese de bronz, aproape toate deteriorate. Depozitul de la Miercurea Nirajului se poate data undeva între secolele X-IX î.Hr., deci este cu vreo 250 de ani mai tânăr decât cel de la Suseni”, a declarat expertul în Epoca Bronzului. Potrivit acestuia, fenomenul

îngropării bronzului apare încă în Neoliticul Mijlociu, când pe lângă piese de piatră apar și câteva piese din metal. „Această tradiție a îngropării pieselor se păstrează peste milenii. Chiar și la celți avem această tradiție de a îngropa piese și arme în pământ. Aceste depozite nu sunt morminte, nu sunt inventare funerare, ci sunt acele descoperiri unde avem două sau mii de piese îngropate simultan într-o groapă sau depuse într-un vas ceramic sau de metal”, a precizat Rezi Botond. Ca o ipoteză de lucru, pot spune că aceste depozite îngropate ca ofrande erau un fel de restituire către Marea mamă planetară a materialelor pe care le-am scos la un moment dat din măruntaiele planetei și de care ne-am folosit, iar acum erau redade naturii, cu mulțumirile de rigoare. Locul în care a fost descoperit tezaurul urmează să fie cercetat în amănunt de specialiștii Muzeului Județean Mureș, întrucât în cazul acestor descoperiri este foarte important locul și condițiile de descoperire. *„Cele două ceaune erau puse unul în altul, într-un ceaun a fost depus coiful, cu deschiderea în sus, respectiv într-o parte a coifului erau aranjate toporașele, iar în cealaltă parte au fost depuse aceste brățări. Toate aceste detalii sunt foarte importante (...) Depozitul a fost descoperit la o adâncime de 50-60 de centimetri”*, a mai spus expertul. Directorul Muzeului Județean Mureș, Soos Zoltan, a arătat că expertiza care se va face după restaurarea tuturor pieselor va stabili valoarea și nivelul despăgubirilor pentru detectoristul care a făcut descoperirea. *„Dacă se consideră a fi tezaur, atunci va fi stabilit conform legislației 45% din valoare, dacă este tezaur, și 30% dacă nu sunt încadrate ca tezaur. Cred că acest coif va fi încadrat ca tezaur”*, a apreciat Soos Zoltan.

Miercurea Nirajului este un oraș în județul Mureș format din localitățile Beu, Dumitreștii, Lăureni, Miercurea Nirajului (reședința), Moșuni, Șardu Nirajului, Tâmpa și Veța. Potrivit săpăturilor arheologice, orașul a fost locuit încă din epoca neolitică. Pe teritoriul localității Miercurea Nirajului au fost găsite topoare de piatră (2000 - 1700 î.Hr.), monezi bizantine din epoca împăratului Iustinian, un denar din timpul domniei lui Iulius Cezar, iar hotarul

satelor Beu și Moșuni este traversat de drumul roman spre castrul din Călugăreni. Localitatea a fost atestată documentar în anul 1493 cu numele de „Oppidum Zereda” (Târg de Miercurea) în hrisovul voievodului Losonczy László. Documentul menționează că localitatea deține rangul de oraș și totodată garantează privilegiile deținute de Miercurea Nirajului. Leopold al II-lea a permis printr-un ordin ținerea a trei târguri naționale în fiecare an. În urma reformei protestante, locuitorii orașului au devenit reformați. Miercurea Nirajului a fost pentru mult timp cel mai important oraș din Scaunul Mureș. Până în 1745, aici erau ținute ședințele consiliului scaunului secuiesc, deoarece între Târgu Mureș, deținătorul titlului de oraș liber regesc, și conducerea structurii administrative pentru mult timp a fost un conflict politic și economic. În urma reformei administrative din 1876, scaunele secuiești și săsești, juridic autonome, au fost desființate, apoi încorporate în cele 15 noi comitate. Astfel, orașul Târgu Mureș, care până atunci a fost capitala oficială a Scaunului Mureș, a devenit reședința Comitatului Mureș-Turda. Noua entitate administrativă a inclus vechiul scaun secuiesc și o parte din regiunea Turda. Totodată, în 1876, prin ordinele elaborate de guvernul din Budapesta, Miercurea Nirajului a fost retrogradată în comună (surse: wikipedia.org; radiomures.ro; zi-de-zi.ro, agerpres.ro, muzeulmures.ro, cjmures.ro, punctul.ro; miercureanirajului.ro, ardealnews.ro).

Piese descoperite recent în depozitul de bronzuri de la Miercurea Nirajului vor fi supuse unui proces de restaurare, astfel încât să poată fi admirate cât mai curând de vizitatorii Muzeului Județean Mureș. Totodată ipoteza că în zona Bazinului Carpat se afla centrul de producție al acestor coifuri de tip clopot din bronz acum 3000 de ani, acordă șansa existenței unei manufacturi importante, a unor meșteri metalurgi – artizani ce, prin tot ceea ce puteau produce, puteau dota cu echipament o întreagă castă cavaleriească, sau chiar o viitoare armată bine dotată. Să nu uităm și de

existența coifurilor princiare geto-dace „cu ochi”, din aur și argint, apărute acum 2500 pe scena istoriei țării noastre.

Surse: wikipedia.org; radiomures.ro; zi-de-zi.ro, agerpres.ro, muzeulmures.ro, cjmures.ro, punctul.ro; miercureanirajului.ro, ardealnews.ro

